

Posudek školitelky na magisterskou práci **Báry Idlbekové**:

Porovnání interrupčního a antikoncepčního chování v roce 2009 a 2019 ve vybraných evropských zemích

Cílem práce je zhodnotit nedávné trendy v interrupčním a antikoncepčním chování ve vybraných evropských zemích. V Evropě stále existuje široká variabilita jak v legislativních podmínkách pro interrupce, tak v úrovni umělé potratovosti. Problémy spojené s interrupcemi jsou v některých zemích stále aktuální a to především v důsledku existence anti-choice skupin. Současně, navzdory dostupnosti efektivní antikoncepce, přetrvávají v jejím užívání značné rozdílnosti napříč evropskými státy.

Úroveň umělé potratovosti je široce podmíněný jev, kde se kromě legislativních a socioekonomických podmínek promítají postoje společnosti k interrupcím, změny v reprodukčním chování či přetrvávající tradiční praktiky a zvyklosti. Bezprostřední příčiny snižování úrovně umělé potratovosti pak spočívají v efektivnosti sexuální výchovy, vzdělávacích programů a osvětě, dostupnosti a kvalitě zdravotnických center zaměřených na reprodukční a sexuální zdraví a rozšíření používání moderních antikoncepčních prostředků. Autorka si je těchto podmínek vědomá, a proto je interpretace některých zjištěných rozdílů obtížná. Hlavním přínosem práce je ucelené zhodnocení vývoje v Evropě v posledním desetiletí na základě identifikace modelů interrupčního chování s využitím shlukové analýzy.

Práce navazuje na již publikovaný článek (Kocourková, 2019), který poukazuje na to, že se rozdílnosti v interrupčním chování od 90. let 20. století zmírnily především mezi západoevropskými a východoevropskými zeměmi. Cílem předkládané práce je zjistit, zda pokračují konvergentní trendy mezi Západem a Východem a zda lze identifikovat stále stejné modely interrupčního chování. Autorka si v úvodu stanovila čtyři dílčí cíle a výzkumné otázky, na které v závěru práce odpovídá a shrnuje zjištěné poznatky. Cílům práce odpovídá i struktura práce, kdy jednotlivé části na sebe logicky navazují.

Práce začíná teoretickým ukotvením problematiky umělé potratovosti, shrnutím metod regulace plodnosti, interrupční legislativy a uvedením širšího demografického kontextu. V další kapitole je podrobně zhodnocena dostupnost a kvalita dat a popsány použité metody – shluková analýza a metoda binární logistické regrese. Vlastní identifikaci modelů interrupčního chování v letech 2009 a 2019 předchází zhodnocení vývoje ukazatelů umělé potratovosti v evropských zemích. Zástupci identifikovaných modelů jsou následně podrobněji zkoumány a doplněny o srovnání postojů společnosti vůči interrupcím. S využitím binární logistické regrese jsou tyto vybrané státy dále porovnány z hlediska faktorů, které ovlivňují souhlasný postoj k podstoupení interrupce.

Předložená práce je dobře a přehledně zpracovaná. Autorka přistoupila k zadanému tématu iniciativně a prokázala schopnost samostatného zpracování vymezeného tématu. Dokázala, že se umí orientovat v zahraniční vědecké literatuře, pracovat s dostupnými zdroji dat a správně interpretovat výsledky. Práce splňuje požadavky kladené na magisterské práce a jednoznačně ji doporučuji přijmout k obhajobě.